

Rośliny strączkowe kluczem do bezpieczeństwa żywnościowego Polski. Eksperti apelują o systemową strategię

W obliczu rosnących wyzwań geopolitycznych i klimatycznych rośliny strączkowe mogą odegrać strategiczną rolę w budowaniu bezpieczeństwa żywnościowego i białkowego Polski – wynika z raportu podsumowującego debatę ekspercką [„Globalne wyzwania, lokalne strączki. Okrągły stół interesariuszy wokół roślin strączkowych”](#), zorganizowaną 10 lutego 2026 r. przez Fundację ProVeg.

W ostatnich latach sektor roślin strączkowych na cele spożywcze w Polsce rozwija się dynamicznie – areal upraw niemal się podwoił, a produkcja znacząco wzrosła. Mimo to rynek wciąż pozostaje rozproszony i w dużej mierze uzależniony od importu przetworzonych komponentów białkowych. Rośliny strączkowe są szczególnie cenne, ponieważ dostarczają wysokiej jakości białka roślinnego, wspierają różnorodność biologiczną w rolnictwie, ograniczają konieczność stosowania nawozów mineralnych i emisję gazów cieplarnianych oraz mogą przyczynić się do zwiększenia suwerenności żywnościowej kraju.

Deбата zorganizowana z okazji Światowego Dnia Roślin Strączkowych przez Fundację ProVeg zgromadziła przedstawicieli administracji publicznej, nauki, rolnictwa, biznesu i organizacji społecznych, którzy wspólnie zdiagnozowali bariery i wskazali kierunki działań.

Projekt gospodarczy, nie tylko dietetyczny

Rozwój rynku roślin strączkowych to nie tylko zmiana nawyków żywieniowych, ale przede wszystkim strategiczny projekt gospodarczy. Polska posiada potencjał, by stać się znaczącym producentem wysokiej jakości białka roślinnego – zarówno dla rynku krajowego, jak i eksportowego. Kluczowym wyzwaniem pozostaje jednak luka w krajowym łańcuchu wartości. Wysokiej jakości surowce – takie jak fasola czy groch – są eksportowane, podczas gdy krajowy przemysł spożywczy musi importować przetworzone składniki, np. izolaty białkowe.

„Rozwój sektora może przynieść wymierne korzyści, takie jak zwiększenie dochodów rolników, rozwój przemysłu spożywczego, nowe miejsca pracy oraz większą odporność na rynku. Wymaga to jednak równoległych działań – od wsparcia produkcji, przez inwestycje w przetwórstwo, po budowanie popytu” – mówi **Marcin Tischner**, Senior Strategic Manager w Fundacji ProVeg. „Przy odpowiedniej koordynacji polityki publicznej, edukacji konsumentów i inwestycji w infrastrukturę przetwórczą Polska może stać się liderem w produkcji i przetwórstwie białka roślinnego, tworząc trwałe korzyści dla całego systemu żywnościowego”.

Potrzeba zintegrowanej strategii państwa

Jednym z kluczowych wniosków raportu jest konieczność stworzenia spójnej, międzyresortowej strategii żywnościowej, która połączy polityki rolne, zdrowotne,

klimatyczne i edukacyjne. Obecnie działania instytucji publicznych są rozproszone, a rośliny strączkowe – choć istotne dla bezpieczeństwa żywnościowego, zdrowia publicznego i ochrony środowiska – nie są objęte jednolitą wizją rozwoju. W efekcie sektor rozwija się poniżej swojego potencjału, mimo rosnącego zainteresowania ze strony rolników, przemysłu i konsumentów.

„Państwo ma dziś wszystkie narzędzia, by realnie kształtować ten rynek – od regulacji i systemu dopłat, przez edukację, po zamówienia publiczne. Kluczowe jest ich skoordynowane wykorzystanie – tak, aby działania w rolnictwie, zdrowiu, edukacji i polityce klimatycznej wzajemnie się wzmacniały” – komentuje **Joanna Kądziołka-Szylko**, Policy Manager w Fundacji ProVeg. „To szansa, by dynamiczny rozwój sektora roślin strączkowych przełożyć na realne korzyści dla rolników, przemysłu i zdrowia całego społeczeństwa”.

Eksperti wskazują, że fundamentem takiej strategii powinna być rzetelna analityka i dane, których obecnie brakuje – zwłaszcza w zakresie przeznaczenia produkcji (cele spożywcze vs. paszowe) oraz struktury importu i eksportu. Równolegle kluczowe jest wykorzystanie narzędzi państwa do budowania rynku, w tym zamówień publicznych i żywienia zbiorowego, które mogą stworzyć stabilny popyt na krajowe strączki.

Kluczowe rekomendacje ekspertów

Eksperti uczestniczący w debacie zorganizowanej przez Fundację ProVeg wskazali szereg działań, które mogą znacząco przyspieszyć rozwój rynku roślin strączkowych w Polsce. Do najważniejszych należą:

- **Inwestycje w krajowe przetwórstwo i rozwój infrastruktury** – budowa nowoczesnych zakładów przetwórczych pozwoli przekształcać lokalne surowce w wysokiej jakości produkty spożywcze i półprodukty, ograniczając potrzebę importu i wzmacniając krajowy łańcuch wartości.
- **Wzmocnienie grup producentów i mechanizmów kontraktacji** – umożliwi stabilną współpracę rolników z przemysłem spożywczym, minimalizując ryzyko biznesowe i zwiększając przewidywalność dostaw.
- **Wsparcie finansowe dla upraw na cele konsumpcyjne** – dotacje i preferencje dla produkcji przeznaczonej na rynek spożywczy poprawią rentowność upraw strączkowych, czyniąc je atrakcyjnymi dla rolników.
- **Premiowanie usług ekosystemowych świadczonych przez rośliny strączkowe** – dzięki zdolności wiązania azotu rośliny te poprawiają strukturę gleby i redukują emisję gazów cieplarnianych, co powinno być nagradzane w systemach dopłat i zachęt finansowych.
- **Stabilne i przewidywalne ramy regulacyjne** – jasne przepisy i konsekwentna polityka publiczna sprzyjają inwestycjom, ułatwiają rozwój przetwórstwa oraz dostęp do finansowania sektora.
- **Rozwój żywienia zbiorowego jako motoru popytu** – wprowadzenie strączków do placówek edukacyjnych i instytucji publicznych może stworzyć stały, masowy rynek dla krajowych produktów i kształtować zdrowe nawyki żywieniowe od najmłodszych lat.

Kontakt dla mediów

Anna Targosz

Rzeczniczka Prasowa Fundacji ProVeg

anna.targosz@proveg.org

+48 573 679 205

O raporcie

Raport [„Globalne wyzwania, lokalne strączki. Okrągły stół interesariuszy wokół roślin strączkowych”](#) powstał na podstawie debaty eksperckiej zorganizowanej przez Fundację ProVeg 10 lutego 2026 r. z udziałem przedstawicieli m.in. administracji publicznej, instytutów badawczych, organizacji branżowych, sektora finansowego i handlu.

Dyskusja była prowadzona zgodnie z zasadą Chatham House, co zapewniło otwartą wymianę opinii i rekomendacji.

Oznaczenie cytatu: Fundacja ProVeg, raport „Globalne wyzwania, lokalne strączki. Okrągły stół interesariuszy wokół roślin strączkowych”, <https://proveg.org/pl/download/1042/rzecznictwo/162876/raport-globalne-wyzwania-lokalne-straczki-2.pdf>, 2026.

O ProVeg International

[ProVeg International](#) jest organizacją zajmującą się edukacją żywieniową i działającą na rzecz przyspieszenia transformacji globalnego systemu żywności poprzez zwiększanie dostępności i atrakcyjności żywności bogatej w składniki roślinne oraz alternatywnych źródeł białka.

Współpracujemy z międzynarodowymi decydentami, rządami, producentami żywności, inwestorami, mediami i opinią publiczną, aby pomóc światu przekształcić się w społeczeństwo i gospodarkę mniej zależne od hodowli zwierząt, a bardziej zrównoważone dla ludzi, zwierząt i planety.

ProVeg posiada status stałego obserwatora w UNFCCC, jest akredytowany przez UNEA i otrzymał nagrodę ONZ “Momentum for Change”.